

Handläggare
Kristina Berglund
08-508 26 105**Till**
Trafiknämnden
2023-02-16

Klimatanpassnings- och trygghetsåtgärder inom CM4 2023. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av projekt för klimatanpassningsåtgärder till en investeringsutgift om 27,5 miljoner kr under förutsättning att kommunstyrelsen beslutar att medge trafiknämnden budgetjustering för ökade investeringsutgifter för dessa projekt.
2. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av projekt för trygghetsåtgärder till en investeringsutgift om 13,5 miljoner kr under förutsättning att kommunstyrelsens trygghetsutskott beslutar att medge trafiknämnden budgetjustering för ökade investeringsutgifter för dessa projekt.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefBengt Stenberg
AvdelningschefTove Nilsson
Enhetschef

Sammanfattning

Sedan ett antal år tillbaka har trafiknämnden sökt klimatinvesteringsmedel och trygghetsinvesteringsmedel via Centralmedelreserv 4 (CM4) för att investera i åtgärder som minskar risker kopplade till klimatförändringar samt ökar tryggheten och förebygger brottsligheten i staden. Vissa av åtgärderna har utförts som en samordningsinsats i samband med investeringar i exempelvis cykelprojekt, synpunkter från medborgare i staden, riskbedömningar eller utifrån återkommande problematik på platsen.

På nio platser, där medel söks i verksamhetsplanen för 2023, förväntas projekten överstiga en budget om fem miljoner kr och nämndbeslut krävs för att genomföra dessa. Kontoret framställer här ett tjänsteutlåtande där beslut för samtliga åtgärder som överskrider fem miljoner kr ingår. Medel som söks via CM4 ska utföras inom samma år som medel tilldelas. Ett beslut på åtgärderna behövs innan medel tilldelats, för att åtgärderna ska hinna utföras under 2023. Föreslagna projekt avser åtgärder om 41 miljoner under år 2023. Av dessa avser 13,5 miljoner kr ansökan för trygghetsmedel och 27,5 miljoner kr ansökan för klimatmedel. Tilldelas inte medel enligt de ansökningar som gjorts kommer de projekt som inte får finansiering inte att kunna genomföras då annan finansiering saknas inom kontoret.

Syftet med trygghetsinvesteringsprojekten är att öka tryggheten på utsatta platser genom att beakta olika gruppers och individers perspektiv på trygghet och skapa platser som känns trygga och tillgängliga för alla målgrupper. Det övergripande syftet med samtliga klimatinvesteringsprojekt som tas upp i detta beslut är att minska risken för översvämningar vid skyfall och stora regn.

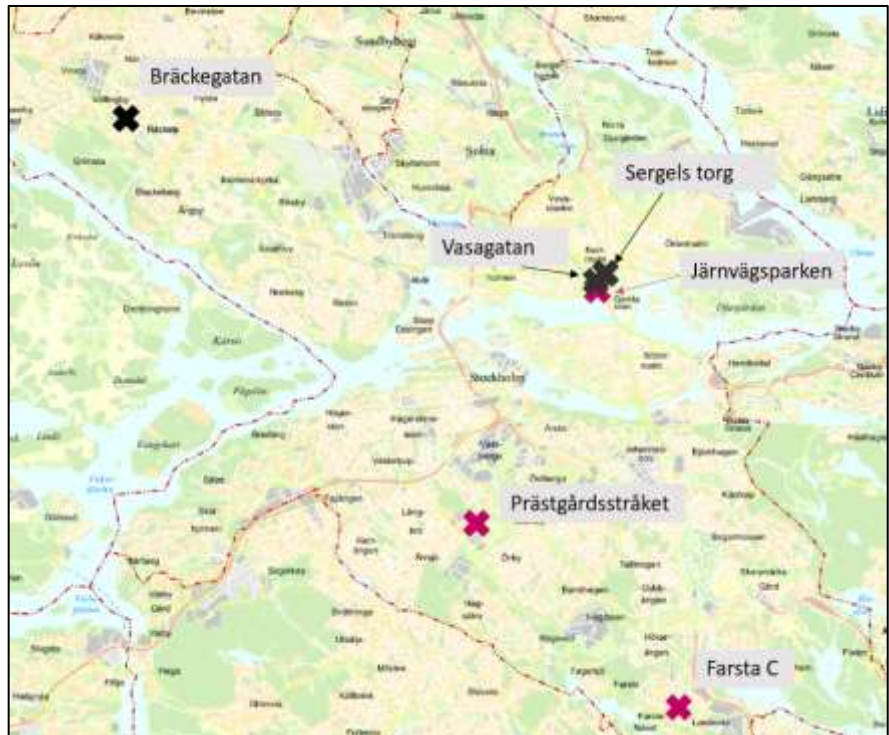
Bakgrund

Sedan ett antal år tillbaka har trafiknämnden sökt klimatinvesteringsmedel och trygghetsmedel via Centralmedelreserv 4 (CM4). Klimatinvesteringsmedel används bland annat för projekt som ger en ökad klimatanpassning genom att anpassa stadsmiljön till ett förändrat klimat med ökade nederbörds mängder, högre temperaturer och längre torrperioder. Trygghetsmedel används i syfte att öka tryggheten på platser som idag upplevs som otrygga samt för att utföra insatser som ökar säkerheten och förebygger brottslighet.

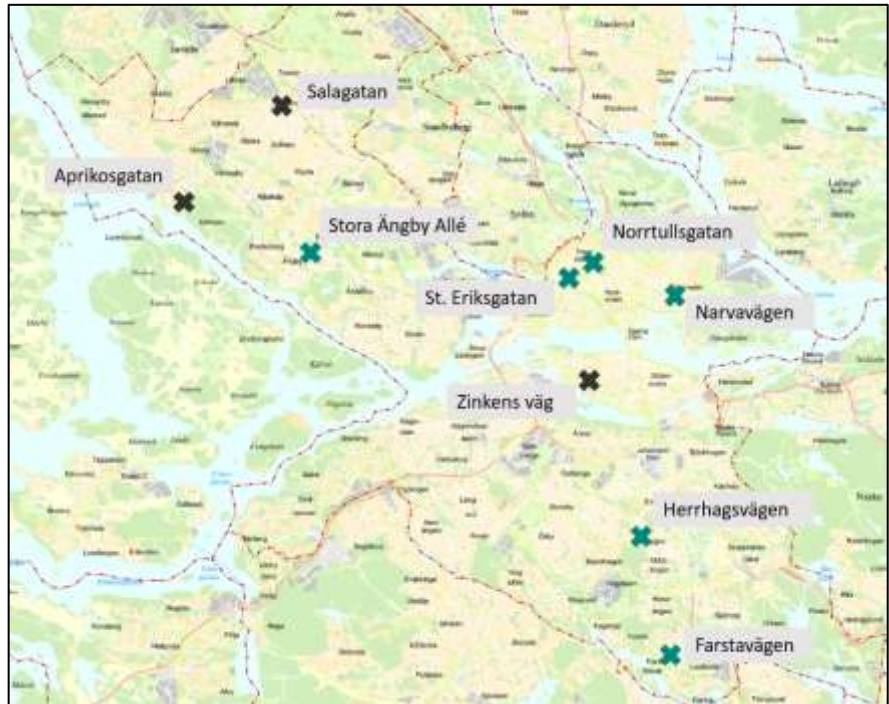
För år 2023 föreslås trafiknämnden ansöka om CM4-medel i verksamhetsplanen för 2023, där respektive projekt presenteras i en bilaga. Medel som söks via CM4 ska utföras inom samma år som medel tilldelas, vilket innebär att tiden för planering och utförande är betydligt kortare än för andra projekt. På nio platser förväntas respektive projekts utgifter överstiga 5 miljoner kr och ett genomförandebeslut fattat av nämnden krävs därför för att genomföra dessa. Kontoret framställer därför här ett tjänsteutlåtande där beslut för samtliga åtgärder vars utgifter överskrider fem miljoner kr ingår. Genomförandebesluten förutsätter att medel tilldelas från kommunstyrelsen för de ansökta projekten. Besked om detta väntas senare i vår, vilket kontoret har bedömt som för sent för

att då skriva fram ett ärende och samtidigt garantera genomförande under året.

Utöver dessa nio projekt har investeringsmedel via CM4 även sökts för ytterligare ett antal projekt, men då investeringarna i respektive projekt understiger fem miljoner kronor så behövs inget genomförandebeslut i nämnd. Det gäller ytterligare fyra projekt där klimatinvesteringsmedel sökts för totalt 11,1 miljoner. För trygghetsmedel söks även medel för ytterligare tre platser om totalt 5,4 miljoner.

Figur 1. Översiktskarta som visar platsen för de sex trygghetsåtgärder. De tre åtgärder som är markerade med röda kryss avser de åtgärder som omfattas av detta genomförandebeslut. De tre åtgärder som är markerade med svarta kryss avser åtgärder som trafikkontoret ansökt om trygghetsinvesteringar för, men där projektkostnaderna understiger fem miljoner.

Figur 2. Översiktskarta som visar platsen för de nio klimatåtgärder. De sex åtgärder som är markerade med gröna kryss avser de åtgärder som omfattas av detta genomförandebeslut. De tre åtgärder som är markerade med svarta kryss avser åtgärder som trafikkontoret ansökt om klimatinvesteringssvinstmedel för, men där projektkostnaderna understiger fem miljoner. Trafikkontoret har även ansökt om klimatinvesteringssvinstmedel för inköp av solcellskomprimerande skräpkorgar, vilket inte visas på kartan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret. Klimatinvesteringssvinstmedel och trygghetsmedel för samtliga nio projekt har sökts i trafiknämndens verksamhetsplan för 2023.

Mål och syfte

Det övergripande syftet med samtliga klimatinvesteringssvinstprojekt som tas upp i detta beslut är att minska risken för översvämningar vid skyfall och stora regn. Vissa av projekten har även som syfte att sänka temperaturen lokalt genom att tillskapa växtlighet som ger ett svalare mikroklimat vid värmeböljor. Målen med klimatinvesteringssvinstprojekten är att leda om och fördröja dagvatten så att risken för översvämning minskar. Fördröjning av dagvatten kan ske i exempelvis växtbäddar eller dagvattenmagasin. Ett delmål är att bidra till klimatnytta genom att de åtgärder som genomförs leder till en minskning av de klimatpåverkande växthusgasutsläppen genom anläggande av trädplanteringar i växtbäddar med biokol. Ett annat delmål i projekten där växtbäddar anläggs är att skapa förutsättningar för vitala träd och därmed även skuggiga miljöer som ger svalka vid värmetoppar.

Syftet med trygghetsinvesteringsprojekten är att öka tryggheten på utsatta platser genom att beakta olika gruppers och individers perspektiv på trygghet och skapa platser som känns trygga och tillgängliga för alla målgrupper. Målet är att dessa platser blir fria från oroande och hotfulla inslag och inbjuder till att invånare ska vilja och våga vistas på platsen under dygnets alla timmar.

Åtgärdsförslag

Trafiknämnden har sökt CM4-medel för att bekosta samtliga projekt beskrivna i detta tjänsteutlåtande. Totalt rör det sig om 41 miljoner kr. Åtgärderna är av enklare karaktär där projekten i sin helhet, inklusive eventuell projektering och utförande, kan utföras under ett till två år. Beslut om tilldelning av klimatinvesterings- och trygghetsmedel sker i februari eller mars 2023 och byggstart planeras våren 2023. De nio projekt som genomförandebeslutet innefattar visas i kartan i Figur 1 och Figur 2. I figurerna visas även platserna för de sex (sju med inköp av skräpkorgar) klimat- och trygghetsinvesteringsprojekt vars investeringsåtgärder understiger 5 miljoner.

Åtgärder kommer att utgå om ansökningar inte beviljas, då finansiering inte finns inom kontorets investeringsbudget. Nedan beskrivs varje projekt kortfattat.

Klimatinvesteringar

Farstavägen dagvatten etapp 2

Befintlig situation

Vid omfattande regn och skyfall kan Farsta centrum, cirkulationsplatsen och Farstavägen översvämmas, med översvämning av butikslokaler som följd.

Syfte och mål

Syftet med projektet är att minska risken för översvämningar i Farsta C, öka framkomligheten på Farstavägen och cirkulationsplatsen samt minska risk för översvämningar i affärslokalerna vid skyfall och stora regn.

Målet med projektet är fördröja och leda om dagvatten som kommer söderifrån via Farstavägen så att Farstavägen och cirkulationsplatsen ska vara framkomlig och andelen dagvatten som når byggnationen i Farsta C minskar. Möjlighet finns till en tredje etapp som skulle fånga vatten uppströms från Nykroppagatan.

Åtgärdsförslag

Åtgärder genomförs uppströms cirkulationsplatsen genom att minska flödes hastigheten och fördröja dagvattnet. Dagvatten föreslås avledas till refugen i mitten av körbanan på Farstavägen, där även träden kan få nytta av vattnet. Liknande lösning byggdes i etapp 1 norr om Storöplan, där en kombinerad stenkista och växtbädd anlades i refugen. Denna andra etapp, söder om Storöplan, är tänkt att byggas på samma sätt. Uppskattad fördröjningskapacitet i etapp 1 var 140 m³ och ca 170 m³ kan uppnås inom etapp 2. Eftersom problemområdet ligger i en lågpunkt kan framtida översvämningar aldrig uteslutas, men genom att göra åtgärder uppströms kan risken minskas betydligt.

Projektering av etapp två sker under vinterhalvåret 2022/2023.

Konsekvens

Föreslagna åtgärder minskar risken för översvämning på platsen. Minskad risk för översvämning medför bättre framkomlighet och tillgänglighet. Åtgärderna föreslås utföras med växtbäddar som förbättrar växtlighetens förutsättningar för att leva och frodas.

Herrhagsvägen etapp 2

Befintlig situation

Dagvattenhanteringen på Herrhagsvägen är bristfällig och boende har efterfrågat åtgärder från stadens sida då de riskerar att få in vatten i sina källare vid kraftigt regnfall då ledningssystemet inte hinner avleda vattnet. Vid stora regn/skyfall passerar även stora mängder vatten via denna gata ner mot Svedmyra där både väg och bostadsområde riskerar att översvämmas. Om Herrhagsvägen och Enskedevägen översvämmas påverkas trafikflödet i staden.

Syfte och mål

Syftet med projektet är att minska risken för översvämningar i bostadsområdet vid Herrhagsvägen vid skyfall och stora regn samt öka framkomlighet på Herrhagsvägen och Enskedevägen.

Målet med projektet är leda om och fördröja dagvatten lokalt genom att justera gaturummet och leda dagvattnet till nya växtbäddar med biokol. Åtgärden ökar framkomligheten vid skyfall /stora regn på Herrhagsvägen och Enskedevägen.

Under 2022 utfördes åtgärder för att minska dagvattenflödena på Herrhagsvägen med medel från trafikkontorets investeringsbudget. För etapp 2 söks klimatinvesteringsmedel.

Åtgärdsförslag

Gaturummet justeras för att dagvatten ska kunna ledas till och fördröjas i nya växtbäddar och stenkistor. Genom att fördröja flödena via åtgärder högre upp i avrinningsområdet minskar man risken för översvämning i det utsatta området nedströms.

Konsekvens

Tillgängligheten och framkomligheten skulle förbättras efter utförda åtgärder, då de minskar risken för översvämning på platsen och nedströms på Enskedevägen. Flertalet bostäder skulle framöver inte i samma utsträckning riskera få sina källare översvämmade efter utförda åtgärder. Växtlighet på platsen skulle få bättre förutsättningar då anläggande av växtbäddar ingår i projektet.

Narvavägen etapp 3 växtbäddar

Befintlig situation

Narvavägen är del av det pilotområde för skyfallsåtgärder, inom vilket staden tagit fram en åtgärdsplan gällande skyfall. Det finns omfattade problem vid skyfall i det aktuella pilotområdet och ett flertal samhällsviktiga byggnader, vilket gjort att området utsetts till det första avrinningsområde i befintlig stadsmiljö där åtgärder kopplade till att minska riskerna vid skyfall utreds. Narvavägen är en utpekad skyfallsled där tanken är att vatten ska rinna under större skyfall.

Åtgärdsförslag

Projektet innebär anläggande av växtbäddar i allén i mitten av Narvavägen. Dessa kan ta emot vatten från körbana och cykelbana och fördröja det.

Mål och syfte

Syftet med projektet är att skapa förutsättningar för vitala träd. Syftet är även att förbättra den lokala dagvattenhanteringen på Narvavägen, minska flödena mot Strandvägen och minska översvämningsrisken vid stora regn. Målet med projektet är att anlägga växtbäddar med biokol och leda dagvatten till de nya växtbäddarna.

Detta är den tredje etappen av flera växtbädds- och klimatåtgärder på Narvavägen. Projektet är en fortsättning på Narvavägen etapp 1 som genomfördes under år 2021 och etapp 2 som genomfördes under år 2022.

Konsekvens

Projektet bidrar till minskad risk för översvämning vid omfattande regn. Föreslagna åtgärder bidrar till följd av lägre risk för översvämning till bättre framkomlighet och tillgänglighet. Åtgärden utförs med växtbäddar vilket förbättrat förutsättningarna för växtligheten på platsen och leder till ett förbättrat lokalklimat med bättre skydd vid värmeböljor. Föreslagna åtgärder bidrar till hantering av de översvänningsrisker som finns i området.

Norrtullsgatan växtbäddar

Befintlig situation

Stadens skyfallskartering visar höga flöden vid större regnmängder på denna sträcka av Norrtullsgatan. Under de senaste åren har flera av gatuträden på denna sträcka av Norrtullsgatan dött eller börjat visa kraftigt nedsatt vitalitet.

Åtgärdsförslag

Norrtullsgatan ingick i ett tidigare pilotprojekt för yttlig dagvattenhantering i området kring Sveavägen-Rådmansgatans T-banestation där växtbäddar har anlagts på Rehnsgratan och Kungstensgratan under 2018-2021. Eftersom trafikplaneringsavdelningen har påbörjat ett gånggårdprojekt på Norrtullsgatan har växtbäddarna inte ännu anlagts i väntan på samordningen. Trafikkontoret planerade några träd i nya växtbäddar med biokol som kan omhänderta dagvatten vid korsningen Karlbergsvägen- Norrtullsgatan. Kontoret planerar att anlägga växtbäddar som kan ta emot vatten från körbanan och GC-banan till den fördröjande växtbädden. Det finns inga planer att ta ner några befintliga träd på platsen. Utförande samordnas med trafikplaneringsavdelningen och ska genomföras i samband med gånggårdprojekt.

Syfte och mål

Syftet med projektet är att förbättra den lokala dagvattenhanteringen längs Norrtullsgatan mellan Surbrunnsgatan-Frejgatan samt minska flödena mot Sveavägen/Rådmansgatans T-banestation och översvänningsrisken vid stora regn. Målet med projektet är att anlägga växtbäddar med biokol och leda dagvatten till de nya växtbäddarna och därmed skapa bättre förutsättningar för vitala träd på platsen.

Konsekvens

Projektet bidrar till minskad risk för översvämning vid omfattande regn. Föreslagna åtgärder bidrar till följd av lägre risk för översvämning till bättre framkomlighet och tillgänglighet. Åtgärden

utförs med växtbäddar vilket förbättrat förutsättningarna för växtligheten på platsen. Föreslagna åtgärder bidrar till hantering av de översvämningsrisker som finns i området, exempelvis minskar flödena mot Sveavägen.

Sankt Eriksgatan etapp 3 växtbäddar

Befintlig situation

Sankt Eriksplan ligger i lågpunkt med höga dagvattenflöden bl. annat från sträckan mellan Torsgatan-Sankt Eriksgatan. Åtgärden är en uppströmsåtgärd för att minska flödena mot St Eriksplan och tunnelbanenedgången där.

Åtgärdsförslag

Detta är den tredje etappen av flera växtbädds- och klimatåtgärder på Sankt Eriksgatan, som kompletterar tidigare arbete med växtbäddar och ståndortsförbättringar för träden. Nya växtbäddar anläggs som kan ta emot vatten från körbanan och GC-banan till den fördröjande växtbädden. Trafikkontoret påbörjade anläggning av nya växtbäddar med biokol som kan omhänderta dagvatten på sträckan mellan Karlbergsvägen-Vanadisplan under 2021 samt Karlbergsvägen-Sankt Eriksplan (västra sidan av gatan), inom reinvesteringsprogram för gatuträden. Gatuträden som hade dött har ersatts.

På sträckan som är aktuell 2023, östra sidan av gatan mellan Torsgatan- Sankt Eriksplan, kommer de befintliga träden att få nya växtbäddar genom växtbäddsrenovering och nya träd planteras för att ersätta de som saknas.

Syfte och mål

Syftet är även att förbättra den lokala dagvattenhanteringen längst Sankt Eriksgatan samt minska flödena mot tunnelbanenedgången vid Sankt Eriksplan och översvämningsrisken vid stora regn. Målet med projektet är att anlägga växtbäddar med biokol och leda dagvatten till de nya växtbäddarna, där träd kan få bra förutsättningar för att kunna växa.

Konsekvens

Projektet bidrar till minskad risk för översvämning vid omfattande regn. Föreslagna åtgärder bidrar till följd av lägre risk för översvämning till bättre framkomlighet och tillgänglighet. Åtgärden utförs med växtbäddar vilket förbättrat förutsättningarna för växtligheten på platsen. Föreslagna åtgärder bidrar till hantering av de översvämningsrisker som finns i området.

Stora Ängby allé etapp 2 växtbäddar

Befintlig situation

Dagvattenhanteringen på Stora Ängsby Allé är bristfällig och boende har länge efterfrågat åtgärder från stadens sida då de får in vatten i sina källare vid kraftigt regnfall då ledningssystemet inte hinner avleda vattnet. Vid stora regn/skyfall passerar även stora mängder vatten via denna gata mot ett bostadsområde som enligt skyfallskartering riskerar att översvämmas. Genom att fördröja flödena genom åtgärder högre upp i systemet minskar man risken för översvämning i det utsatta området nedströms.

Mål och syfte

Syftet med projektet är att minska risken för översvämningar i bostadsområdet vid Stora Ängby Allé vid skyfall och stora regn.

Målet med projektet är leda om och fördröja dagvatten lokalt genom att justera gaturummet och leda dagvattnet till nya växtbäddar med biokol.

Åtgärdsförslag

Gaturummet justeras för att dagvatten ska kunna ledas till nya växtbäddar. Vissa buskar ersätts med träd.

Under 2022 utfördes åtgärder för att minska dagvattenflödena på Stora Ängby Allé med medel från trafikkontorets investeringsbudget. För etapp 2 söks det nu klimatinvesteringsmedel.

Konsekvens

Risken för översvämning skulle minska på platsen. Flertalet bostäder skulle framöver inte i samma utsträckning riskera få sina källare översvämmade efter utförda åtgärder. Växtlighet på platsen skulle få bättre förutsättningar då anläggande av växtbäddar ingår i projektet. Projektet är primärt en dagvattenåtgärd.

Trygghetsinvesteringar

Farsta Centrum

Befintlig situation

Behovet av trygghetsåtgärder vid Farsta Centrum grundar sig främst i händelsen som skedde våren 2021 då ett fordon kördes in i 15 skyltfönster och entréer. I många år har obehörig motorfordonstrafik tagit sig in i centrum via flertalet av de

öppningar som finns kring torget som Munkforsplan, busstorget, Storforsgränd och Farstaplan.

Den obehöriga trafiken skapar osäkerhet, risk för olyckor, framkomlighetsproblem och stor otrygghet.

Torget är exponerat för fordonstrafik från fem riktningar, busstorget, Munkforsplan, Storforsplan på två platser samt Farstaplan. Pollare har satts upp på alla platser utom vid Storforsplan. Trygghetsmedel har sökts för att slutföra projektet under våren 2023. Belysningen skymms av trädkronor, vidare saknas det platser riktade till barn och barnfamiljer saknar därmed anledning till att stanna på torget.

Åtgärdsförslag

Fasta och flyttbara pollare placeras vid infarter till Farsta centrum, som sätter stopp för olovlig fordonstrafik. Kompletterande möblering på torget. Åtgärderna på platsen inkluderar även lekfunktioner och informella sittplatser för att locka barnfamiljer att stanna till på torget och främja en attraktiv vistelsemiljö. Inom projektet kommer även belysning på dagtid tillföras platser som idag upplevs som mörka och otrygga.

Konsekvens

Tryggheten förbättras på torget, då olovlig körning förhindras av pollare. De kring torget verksamma företagen får en tryggare miljö då olovlig trafik hindras att nå torget. Platsen gestaltas med ökat fokus på barn.

Järnvägsparken

Befintlig situation

Trafikkontoret har i samverkan med Glad stad och Norrmalms stadsdelsförvaltning under 2020 inlett ett arbete med att utveckla och förbättra det offentliga rummet för att Järnvägsparken ska bli tryggare och trivsammare.

Dålig sikt och ologiska flöden

På platsen förekommer dålig sikt och framkomlighet och få kopplingar till omgivning. Parken är omringad av motorleder och murar vilket gör att parken har få entréer och stråk som korsar den samt få siktlinjer mot omgivning. Parken är dessutom belamrad med många objekt och murar, vilka försvårar rörelser över parken och samtidigt skapar de skumma miljöer att gömma sig bakom. Detta medför att människor upplever otrygghet och känner sig utsatta vid vistelse på plats.

Mörka miljöer under broar

Belysningen på platsen är dålig och behöver även balanseras, ytorna under broarna är mörka och invånare upplever platser som hotfull och skrämmande.

Bortglömd plats utan mänsklig närvaro

Idag upplevs platsen som bortglömd, ej omhändertagen och att ingen bryr sig om den. De är för få människor som vistas i parken. De ytor som finns för vistelse är gestaltade på 60-talet och inte anpassade efter dagens problematik med avseende på omkringliggande trafik och upplevelsen av otrygghet. Gestaltningen är dessutom förvanskad och bidrar till helhetsintrycket som vi beskriver ovan.

Bullerproblematik

Parken är väldigt bullerutsatt med bullerkällor från omkringliggande vägar, spårområde samt från broarna över platsen.

Åtgärdsförslag

Visionen för Järnvägsparken är en grönare park som är trygg och fin att passera som fotgängare med tydligare kopplingar till Klara Mälarstrand och vattnet. Därför föreslås entydigare och tryggare koppling till passage under järnvägsbron. För att minska otryggheten på platsen föreslås ny gestaltning av platsen

Den nya gestaltningen tar ett helhetsgrepp för platsen som rustas för att bli mer funktionell, trygg och attraktiv som plats att passera. Nya vistelsevärden adderas i form av identitetsskapande inslag, grönska, ny möblering och förbättrad belysning. För att skapa bättre framkomlighet och för att tydliggöra stråk och entréer behöver vissa murar rivas. Förbättrad belysning i parken genomförs bland annat genom att en ljusvägg planeras på betongväggen som ska täcka hela väggen västerut. Parken är idag väldigt hårdgjord utan större inslag av vegetation. Den nya gestaltningen ska ändra på detta med fler träd på platsen som skapar en grön oas, tillför årstidsväxlingar och minskar buller. Nya planetingsytor för blomster anläggs.

Konsekvens

Tryggheten på platsen ökar efter utförda åtgärder, då platsen blir mer omhändertagen. Gestaltningen förbättras med utförda åtgärder med grönstruktur och tydligare koppling till Klara Mälarstrand.

Prästgårdsstråket

Befintlig situation

Vid planläggningen av området var detta tänkt som centrumstråk med butiker, lokaler, och aktivitetsytor. Denna funktion har delvis förändrats i och med ny bebyggelse kring Älvsjö torg och Götalandsvägen men stråket är alltjämt ett viktigt gång- och cykelstråk genom området och en länk mellan Solbergas olika delar. Närheten till Älvsjö resecentrum gör det attraktivt för bl.a. droghandel. Problem med olovlig bilkörning och parkering förekommer frekvent och delar av stråket behöver omgestaltas för att motverka detta. Bland annat behöver en yta som ursprungligen planerats för torghandel men som numera fungerar som olovlig uppställnings för bilar omgestaltas med planteringar och ytor för vistelse. Stråket är bitvis mycket nergånget med sliten möblering, dålig beläggning och sättningar vilket drar ner intrycket av platsen och ökar upplevelsen av otrygghet.

Mål och syfte

Syftet med projektet är att skapa en tryggare och trivsammare miljö för de boende och för alla som passerar eller vistas i området samt att förhindra olovlig biltrafik

Åtgärdsförslag

Omgestaltung med planteringsytor och ytor för aktiviteter för att motverka problem med olovlig bilkörning och parkering som förekommer frekvent och delar av stråket.

Ny möblering, ny beläggning och viss omgestaltung av vistelseytorna då stråket är bitvis mycket nergånget med sliten möblering, dålig beläggning och sättningar vilket drar ner intrycket av platsen och ökar upplevelsen av otrygghet.

Se över entrégatorna till området mot Götalandsvägen som är utformade med parkeringar/inlastning och entréer till parkeringsgarage eftersom detta var en baksida när områdes byggdes. Även detta ger en otrygg känsla och hela utformningen kommer göras om i samråd med ägarna till intilliggande fastigheter.

Konsekvens

Skapa en tryggare och trivsammare miljö för de boende och för alla som passerar eller vistas i området samt förhindra olovlig biltrafik, olovlig parkering av fordon och försvåra och förhindra att droghandel och bruk fortsätter ske och inte minst bidra till att platsen får bort klassificeringen som öppen drogscen framöver.

Avvägningar

Förslag till åtgärder inom ramen för klimatinvesteringar initieras av trafikkontoret delvis baserat på platser med känd och återkommande översvämningsproblematik. Vilka åtgärder som kontoret väljer att ansöka om medel om beslutas utifrån bedömd nytta för stockholmarna utifrån översvämningsrisk, genomförbarhet, samverkan med andra planerade projekt och allmän bedömd lämplighet utifrån platsens funktioner m.m.

Gällande avvägningar för klimatprojekten, se bilaga 1.

Förslag till trygghetsinvesteringsåtgärder initieras oftast av trafikkontoret i samarbete och samråd med stadsdelsförvaltningarna, polismyndigheten och fastighetsägare utifrån en överenskommen bedömning av platsernas problem och behov av åtgärder. Förslag på åtgärder tas fram utifrån en bedömning om vilka åtgärder som gör mest nytta för den specifika platsen i syfte att höja platsens trygghet, säkerhet och attraktivitet. Gällande avvägningar för trygghetsprojekten, se bilaga 2.

Konsekvenser

Klimatanpassning

Klimatinvesteringsåtgärderna syftar till att minska risken för översvämning. Växtbäddar anläggs med biokol och stenkross för att minska belastningen på miljön genom att sänka halterna av koldioxid samt genom användning av återvunnet material. Träd bidrar till skugga och sänker temperaturer vid värmetoppar. En viss rening av dagvattnet kan ske när det leds till växtbäddar och magasin istället för att avledas direkt till ledningsnätet. Den upplevda bullernivån kan minska i och med trädplantering. Genom att utnyttja dagvatten för bevattningen av träd samt skapa en bättre livsmiljö för gatuträden får de aktuella gatorna ett bättre lokalklimat. Att fördröja dagvattnet ger även träden bättre förutsättningar att klara extrem torka.

Trygghet och jämställdhet

Upplevelsen av trygghet och risken att utsättas för brott ser olika ut beroende på var man bor och vem man är. En stigmatisering av platsen kan öka den upplevda otryggheten och statistik visar att kvinnor, barn och äldre känner sig mer otrygga i den fysiska miljön jämfört med andra grupper. Enligt studier anpassar kvinnor i större utsträckning än män sina resval utifrån omgivningen och den upplevda tryggheten, vilket motiverar insatser så som bättre uppsikt och jämnare beläggning vilket också bidrar till förbättrad tillgänglighet.

Tidplan

Samtliga projekt planeras att genomföras under 2023. Eventuell projektering har påbörjats och kommer slutföras under våren 2023. Tidigaste start för entreprenad är våren 2023. Projekten planeras att avslutas senast vid årsskiftet.

Aktivitet	2022	2023	2024
Genomförandebeslut		X	
Projektering	X	X	
Entreprenad		X	

Ekonomi

Detta genomförandebeslut omfattar planerade trygghetsinvesteringar om 13,5 miljoner kr samt klimatinvesteringar om 27,5 miljoner kronor.

Utöver detta har trygghetsinvesteringsmedel om 5,4 miljoner (gällande Bräckegatan, Vasagatan, Pollare Sergels torg) samt klimatinvesteringsmedel om 11,1 miljoner (gällande Aprikosgatan, Salagatan, Zinkens väg/Tantolunden, inköp komprimerande sopkorgar) ansökts för projekt där beslut om genomförande tas på delegation. Detta är planerade investeringar som kontoret ansökt om i samband med verksamhetsplanen.

I projektens budget ingår förutom entreprenadutgifter även utgifter för utredning, projektering och intern tid, vilket sammanfattas i

Tabell 1 och **T**abell 2. I totalutgiften ingår även ett riskpåslag om 20 procent.

Tabell 1. Klimatinvesteringsprojekt via CM4

Projekt	Projekt- typ	Tidigare nedlagt (mnkr)	Beräknade kommande utgifter (mnkr)	Totalt (mnkr)
Farstavägen etapp 2	Dagvatten/ växtbädd		4,8	4,8
Herrhagsvägen etapp 2	Dagvatten/ växtbädd		6,0	6,0
Narvavägen etapp 3	Dagvatten/ växtbädd		3,6	3,6
Norrtullsgatan	Dagvatten/ växtbädd		5,2	5,2
St Eriksgatan etapp 3	Dagvatten/ växtbädd		2,4	2,4
Stora Ängby Allé etapp 2	Dagvatten/ växtbädd		5,5	5,5
Totalt			27,5	27,5

Tabell 2. Trygghetsinvesteringar via CM4

Projekt	Tidigare nedlagt (mnkr)	Beräknade kommande utgifter (mnkr)	Totalt (mnkr)
Farsta C	8,3	2,8	11,1
Järnvägsparken	5,6	4,7	10,3
Prästgårdsstråket, etapp 2		6,0	6,0
Totalt	13,9	13,5	27,4

Projektet beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 2,6 miljoner kr från och med år 2024. Kapitalkostnaderna som avser avskrivningar med en avskrivningstid om 20 år och intern ränta om 2,2 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Driftkostnader

Klimatinvesteringsprojekten förväntas ha en försumbar ökad driftkostnad för rensning av ex. dagvattenrännor eller brunnar. Projekteten medför en mindre ökning av kapitalkostnad från år 2024.

Stockholm vatten kommer köpa över vissa av dagvattenanläggningarna och ansvar för driften kommer i vissa fall överföras till SVOA, enligt tidigare beslut i kommunfullmäktige år 2014.

Åtgärderna bedöms i allmänhet ha mycket liten påverkan på kostnader för drift och underhåll. I vissa fall kan åtgärderna snarare sänka kostnaderna, då en nedsliten yta förbättras genom åtgärden och driften förenklas.

Risk/Osäkerhet

Medel som söks från CM4 behöver produceras inom samma år som medel tilldelas. Det innebär att tiden blir en kritisk aspekt. I syfte att hinna producera de projekt som beskrivits i förevarande tjänsteutlåtande behövs ett beslut fattas för genomförande innan beslut om tilldelade medel är fattat. De ansökningar som inte beviljas med medel från CM4 kommer inte kunna utföras då kontoret inte har någon egen finansiering till beskrivna projekt. I de fall ansökningar inte får full finansiering kan problem uppstå att utföra projekt. Ökade kostnader under projektet kan leda till att endast delar av de planerade åtgärderna på platsen kan genomföras. Samordning med andra aktörer kan påverka tidplanen. Osäkerheter kan leda till att tidplan eller kostnader ändras.

Kommunikation

Kommunikation sker i varje enskilt projekt utifrån uppkomna behov. Vid entreprenadarbete sätts byggskyltar upp på platsen. I vissa fall kan skyltar utöver byggskyltar tas fram med mer omfattande information om projektet.

Slut

Bilagor

1. Bilaga. Utvärderingstabell för klimatinvesteringsprojekt
2. Bilaga. Faktorer att ta hänsyn till vid initierande av trygghetsprojekt
3. Bilaga. Klimatinvesteringsansökningar
4. Bilaga. Trygghetsinvesteringsansökningar